

Rada
Evropské unie

Brusel 17. listopadu 2020
(OR. en)

Interinstitucionální spis:
2016/0365(COD)

9644/1/20
REV 1 ADD 1

EF 142
ECOFIN 597
CODEC 631
PARLNAT 122

ODŮVODNĚNÍ RADY

Předmět: Postoj Rady v prvním čtení k přijetí NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o rámci pro ozdravné postupy a řešení krize ústředních protistran a změně nařízení (EU) č. 1095/2010, (EU) č. 648/2012, (EU) č. 600/2014, (EU) č. 806/2014 a (EU) 2015/2365 a směrnic 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2007/36/ES, 2014/59/EU a (EU) 2017/1132

- odůvodnění Rady
- přijato Radou dne 17. listopadu 2020

I. ÚVOD

Dne 28. listopadu 2016 Komise předala Radě návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o rámci pro ozdravné postupy a řešení krize ústředních protistran a změně nařízení (EU) č. 1095/2010, (EU) č. 648/2012 a (EU) 2015/2365 (dále jen „nařízení“). Hlavním cílem návrhu je stanovit rámec pro ozdravné postupy a řešení krize ústředních protistran, a zajistit tak, aby jak ústřední protistrany, tak vnitrostátní orgány v EU měly prostředky k přijetí rozhodných opatření v případě, kdy ústřední protistrana čelí závažným obtížím či krizové situaci.

Evropský parlament přijal postoj v prvním čtení k nařízení o ozdravných postupech a řešení krize ústředních protistran dne 27. března 2019.

Pracovní skupina Rady pro finanční služby posuzovala navrhované nařízení na řadě zasedání v rámci různých předsednictví.

Výbor stálých zástupců se dne 4. prosince 2019 dohodl na mandátu Rady pro jednání s Evropským parlamentem.

Dne 23. června 2020 dosáhly Evropský parlament a předsednictví Rady konečného kompromisu, který umožnil uzavření tohoto jednání.

Výsledek jednání triologu schválil dne 2. září 2020 Hospodářský a měnový výbor Evropského parlamentu (ECON). Téhož dne předsedkyně Hospodářského a měnového výboru zaslala předsednictví Rady dopis, v němž uvedla, že pokud Rada přijme dohodnuté znění (s výhradou ověření ze strany právníků-lingvistů) jako svůj postoj v prvním čtení, doporučí plenárnímu zasedání Parlamentu, aby Parlament ve druhém čtení tento postoj Rady schválil.

Dne 12. října 2020 dosáhla Rada politické dohody o dohodnutém znění před jeho ověřením právníky-lingvisty.

S ohledem na výše uvedenou dohodu a po revizi právníky-lingvisty přijala Rada postoj v prvním čtení dne 17. listopadu 2020 řádným legislativním postupem stanoveným v článku 294 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

II. CÍL

Finanční trhy jsou pro funkci moderních hospodářství klíčové. Aby bylo možné zlepšit fungování jednotného trhu v oblasti finančních služeb, je důležité mít zavedené postupy, které zajistí, že pokud se finanční instituce nebo infrastruktura finančního trhu ocitne ve finančních problémech nebo v krizové situaci, nepovede to k destabilizaci celého finančního trhu a poškození růstu v širší ekonomice. Ústřední protistrany představují klíčové prvky světových finančních trhů, které vstupují mezi účastníky a plní roli kupujícího pro každého prodávajícího a prodávajícího pro každého kupujícího. Zároveň sehrávají ústřední roli při zpracování finančních transakcí a řízení expozic vůči různým rizikům spojeným s příslušnými transakcemi.

Integrace finančních trhů Evropské unie znamenala, že se ústřední protistrany z institucí sloužících zejména domácím potřebám a trhům rozvinuly v klíčové uzly širších finančních trhů v rámci Evropské unie. Vzhledem k tomu, že významné množství finančního rizika ve finančním systému Evropské unie je spravováno a soustředěno v ústředních protistranách jménem členů clearingového systému a jejich klientů, je klíčové zajistit účinnou regulaci a spolehlivý dohled nad ústředními protistranami, a to pro vnitrostátní i přeshraniční služby.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů již vyžaduje, aby ústřední protistrany dodržovaly přísné obezřetnostní, organizační a obchodní normy. Příslušným orgánům je svěřen úplný dohled nad činnostmi ústředních protistran. Nařízení (EU) č. 648/2012 přispělo ke zvýšení odolnosti ústředních protistran a širších finančních trhů vůči širokému spektru rizik, která jsou zpracovávána a soustředěna v ústředních protistranách.

Žádný systém pravidel a postupů však nedokáže zabránit situaci, kdy stávající zdroje nepostačují k řízení rizik vzniklých ústřední protistraně, včetně případu selhání jednoho nebo více členů clearingového systému nebo kombinace selhání člena clearingového systému a dalších finančních ztrát. Pokud finanční instituce včetně ústředních protistran čelí scénáři vážných finančních problémů nebo hrozící krizové situace, v principu by se na ně mělo vztahovat běžné úpadkové řízení. Avšak vzhledem k tomu, že insolvenční postupy běžně uplatňované u korporací nejsou vhodné k zajištění dostatečně rychlého zásahu nebo k dostatečnému upřednostnění zachování zásadních funkcí ústředních protistran v zájmu zachování finanční stability, je nezbytné vytvořit pro ústřední protistrany zvláštní rámec pro řešení krize.

Cílem tohoto rámce pro ozdravné postupy a řešení krize je zajistit, aby ústřední protistrany stanovily opatření umožňující ozdravení v případě finančních problémů, aby byly zachovány zásadní funkce ústřední protistrany, která je v krizové situaci nebo jí krizová situace hrozí, a současně ukončeny zbývající činnosti prostřednictvím běžného úpadkového řízení a aby byla zachována finanční stabilita a zabránilo se významným nepříznivým důsledkům pro finanční systém a jeho schopnost sloužit reálné ekonomice, a to při současné minimalizaci nákladů na řešení krizové situace ústřední protistrany pro daňové poplatníky. Rámec pro ozdravné postupy a řešení krize dále posílí připravenost ústředních protistran a vnitrostátních orgánů mírnit finanční napětí a poskytne vnitrostátním orgánům a Evropskému orgánu pro cenné papíry a trhy další informace o přípravách ústředních protistran na krizové scénáře. Poskytne rovněž vnitrostátním orgánům pravomoci, které jim umožní připravit se na možné řešení krize ústřední protistrany a řešit zhoršující se finanční situaci ústřední protistrany koordinovaným způsobem, a tím přispět k hladkému fungování finančních trhů.

III. ANALÝZA POSTOJE RADY V PRVNÍM ČTENÍ

a) Oblast působnosti nařízení

Tento postoj Rady v prvním čtení stanoví pravidla a postupy týkající se ozdravných postupů a řešení krize ústředních protistran povolených v souladu s nařízením (EU) č. 648/2012 a pravidla týkající se ujednání s třetími zeměmi v oblasti ozdravných postupů a řešení krize ústředních protistran.

b) Orgány, kolegia k řešení krize a postupy

Každý členský stát určí jeden či více orgánů příslušných k řešení krize, které budou oprávněny používat nástroje k řešení krize a vykonávat pravomoci k řešení krize stanovené v tomto nařízení. Členské státy určí orgány příslušnými k řešení krize národní centrální banky, příslušná ministerstva, orgány veřejné správy či jiné orgány, jimž byly svěřeny pravomoci v oblasti veřejné správy. Orgány příslušné k řešení krize musí disponovat odborností, zdroji a provozní kapacitou pro uplatňování opatření k řešení krize a pro vykonávání svých pravomocí s rychlostí a pružností potřebnou k dosažení cílů řešení krize. Musí být zavedena odpovídající strukturální opatření, aby se zabránilo střetu zájmů mezi funkcemi svěřenými orgánu příslušnému k řešení krize podle tohoto nařízení a všemi ostatními funkcemi svěřenými tomuto orgánu. Zejména by měla být zajištěna účinná provozní nezávislost mezi funkcemi dohledu a funkcemi k řešení krize. Tyto požadavky nebrání sbližování hierarchických vztahů na nejvyšší úrovni organizace, která zahrnuje různé funkce nebo orgány, ani sdílení pracovníků s příslušnou odborností za předem stanovených podmínek. Každý členský stát také určí jedno ministerstvo odpovědné za výkon funkcí svěřených příslušnému ministerstvu podle tohoto nařízení. S cílem zajistit, aby příslušné ministerstvo členského státu mělo konečné slovo, pokud jde o rozhodnutí orgánu příslušného k řešení krize, která mají přímý fiskální dopad nebo systémové důsledky, jež pravděpodobně povedou k přímému fiskálnímu dopadu, je orgán příslušný k řešení krize povinen získat souhlas příslušného ministerstva, nestanoví-li vnitrostátní právní předpisy jinak.

Orgán příslušný k řešení krize ústřední protistrany zřídí a řídí kolegium k řešení krize určené k výkonu úkolů stanovených v tomto nařízení, předsedá mu a zajišťuje spolupráci a koordinaci s orgány, které jsou členy tohoto kolegia, a případně spolupráci s příslušnými orgány a orgány příslušnými k řešení krize ve třetích zemích. Orgánům členských států, jejichž finanční stabilitu by mohla krizová situace ústřední protistrany ovlivnit, včetně příslušných orgánů klientů členů clearingového systému ústřední protistrany, by mělo být umožněno účastnit se kolegia k řešení krize, a to na základě posouzení dopadu, jež by řešení krize ústřední protistrany mohlo mít na finanční stabilitu v jejich členském státě.

Orgány členských států, které se účastní kolegia k řešení krize na základě tohoto posouzení, jsou členy bez hlasovacího práva a jsou rovněž oprávněny přispívat ke stanovení pořadu jednání zasedání kolegia, zejména přidáním bodů na pořad jednání. Za účelem zajištění jednotného a soudržného fungování kolegií k řešení krize v celé Unii Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA) vypracuje návrhy regulačních technických norem s cílem upřesnit obsah písemných opatření a postupů pro fungování kolegií k řešení krize.

ESMA zřídí Výbor ESMA pro řešení krize za účelem přípravy rozhodnutí svěřených ESMA podle tohoto nařízení, složený z určených orgánů příslušných k řešení krize, přičemž orgány uvedené v čl. 4 odst. 2 bodech i) a v) nařízení (EU) č. 1093/2010 se účastní výboru jako pozorovatelé. ESMA zajistí oddělení struktury Výboru ESMA pro řešení krize a svých dalších funkcí. Pro účely tohoto nařízení by měl ESMA spolupracovat s Evropským orgánem pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA) a Evropským orgánem pro bankovnictví (EBA) v rámci Smíšeného výboru evropských orgánů dohledu.

Je zásadní, aby orgány příslušné k řešení krize, příslušné orgány a ESMA mezi sebou navzájem spolupracovaly a včas si poskytovaly veškeré informace důležité pro plnění jejich úkolů podle tohoto nařízení.

Při rozhodování příslušných orgánů, orgánů příslušných k řešení krize a ESMA se zohlední několik obecných zásad stanovených v nařízení, včetně potřeby co nejvíce zabránit použití mimořádné veřejné finanční podpory a v případě použití jen jako krajní možnosti, potřeby vyvážit zájmy různých zainteresovaných stran ústřední protistrany a potřeby zajistit transparentnost a zapojení orgánů členských států, pokud by navrhované rozhodnutí nebo opatření mohlo mít dopady na finanční stabilitu nebo fiskální zdroje.

c) Plánování ozdravných postupů a řešení krize

Ústřední protistrany budou povinny vypracovat a aktualizovat ozdravné plány stanovující opatření, která mají být přijata v případě události selhání, události jiné než selhání a kombinace obojího s cílem obnovit jejich finanční zdraví a umožnit jim pokračovat v plnění zásadních funkcí po výrazném zhoršení jejich finanční situace nebo riziku porušení kapitálových a obezřetnostních požadavků podle nařízení (EU) č. 648/2012. To zahrnuje rámec ukazatelů, které vycházejí z rizikového profilu ústřední protistrany a určují, za jakých okolností mají být přijata opatření uvedená v ozdravném plánu, jakož i opatření pro pravidelné monitorování těchto ukazatelů. Nařízení stanoví jak minimální obsah ozdravných plánů ústředních protistran, tak požadavky, které musí tyto ozdravné plány splňovat, včetně požadavku, že ozdravné plány nesmí předpokládat přístup k mimořádné veřejné finanční podpoře ani její obdržení. K zajištění řádných pobídek k obezřetnému řízení rizik musí ústřední protistrana v návaznosti na událost selhání nebo událost nesouvisející se selháním použít dodatečný objem svých předem financovaných vyčleněných vlastních zdrojů. Tato částka nesmí být nižší než 10 % a vyšší než 25 % kapitálových požadavků založených na riziku vypočtených v souladu s čl. 16 odst. 2 nařízení (EU) č. 648/2012. Pro splnění tohoto požadavku může ústřední protistrana použít objem kapitálu, který drží navíc k minimálním kapitálovým požadavkům, ke splnění prahové hodnoty pro oznamovací povinnost uvedené v aktu v přenesené pravomoci přijatém na základě čl. 16 odst. 3 nařízení (EU) č. 648/2012. ESMA vypracuje v úzké spolupráci s EBA a po konzultaci s ESCB návrhy regulačních technických norem, které blíže určí metodiku pro výpočet a udržování dodatečného objemu předem financovaných vyčleněných vlastních zdrojů, které mají být použity.

Ústřední protistrany budou povinny předložit své ozdravné plány příslušnému orgánu, který následně bez zbytečného odkladu předá každý plán kolegiu dohledu stanovenému v nařízení (EU) č. 648/2012 a orgánu příslušnému k řešení krize. Orgán příslušný k řešení krize přezkoumá ozdravný plán s cílem určit jakákoliv opatření, která mohou mít nepříznivý dopad na způsobilost k řešení krize ústřední protistrany. Jsou-li tato opatření identifikována, orgán příslušný k řešení krize na ně upozorní příslušný orgán a vydá příslušnému orgánu doporučení, jak je řešit. Příslušný orgán ozdravný plán přezkoumá a posoudí, do jaké míry splňuje požadavky stanovené tímto nařízením v rámci koordinačního postupu s kolegiem dohledu a za účelem dosažení společného rozhodnutí.

Nesouhlasí-li prostá většina členů s hlasovacím právem s návrhem příslušného orgánu na společné rozhodnutí, může být záležitost v konkrétních otázkách postoupena ESMA. Na žádost příslušného orgánu v rámci kolegia dohledu může ESMA také pomoci kolegiu dohledu dosáhnout společného rozhodnutí.

Orgán příslušný k řešení krize ústřední protistrany po konzultaci s příslušným orgánem a v koordinaci s kolegiem k řešení krize vypracuje pro ústřední protistranu plán řešení krize. Plán řešení krize bude obsahovat opatření k řešení krize, která může orgán příslušný k řešení krize přijmout, pokud ústřední protistrana splňuje podmínky zahájení řešení krize. Plán řešení krize také upřesní okolnosti a různé scénáře pro používání nástrojů k řešení krize a výkon pravomocí při řešení krize. Zejména prostřednictvím různých scénářů bude jasně rozlišovat mezi krizovou situací způsobenou událostmi selhání, událostmi jinými než selháními a kombinací obojího a stejně tak mezi různými typy událostí jiných než selhání. Plán řešení krize nesmí předpokládat mimořádnou veřejnou finanční podporu ani nouzové poskytnutí likvidity centrální bankou včetně jakéhokoli poskytnutí likvidity centrální bankou za nestandardních podmínek, pokud jde o zajištění, obsahu a úrokové sazby. Nařízení stanoví minimální obsah plánu řešení krize a pověřuje ESMA, aby vypracoval návrhy regulačních technických norem, v nichž bude podrobněji specifikován obsah plánu řešení krize.

Ústřední protistrany budou spolupracovat na vypracování plánů řešení krize a poskytnou svému orgánu příslušnému k řešení krize buď přímo, nebo prostřednictvím svého příslušného orgánu veškeré informace potřebné pro sestavení a realizaci těchto plánů. Ústřední protistrana si včas vyměňuje informace s příslušnými orgány, aby usnadnila hodnocení rizikových profilů ústřední protistrany a provázanosti s ostatními infrastrukturami finančního trhu, s jinými finančními institucemi a s finančním systémem obecně. Považují-li příslušné orgány informace za významné, předávají je kolegiu dohledu.

Orgán příslušný k řešení krize předá kolegiu k řešení krize návrh plánu řešení krize a kolegium k řešení krize musí dosáhnout společného rozhodnutí ohledně plánu řešení krize v rámci koordinačního postupu. Nesouhlasí-li prostá většina členů s hlasovacím právem s návrhem orgánu příslušného k řešení krize na společné rozhodnutí, může být záležitost postoupena ESMA. Na žádost orgánu příslušného k řešení krize může ESMA také pomoci kolegiu k řešení krize dosáhnout společného rozhodnutí.

Pokud je přijato společné rozhodnutí a kterýkoli orgán příslušný k řešení krize nebo příslušné ministerstvo se domnívá, že otázka, o které nebylo dosaženo shody, zasahuje do fiskální odpovědnosti jeho členského státu, zahájí orgán příslušný k řešení krize příslušné ústřední protistrany opětovné posuzování plánu řešení krize.

Orgán příslušný k řešení krize v koordinaci s kolegiem k řešení krize po konzultaci s příslušným orgánem posoudí míru způsobilosti ústřední protistrany k řešení krize. Má se za to, že ústřední protistrana je způsobilá k řešení krize, pokud ji orgán příslušný k řešení krize může proveditelně a věrohodně likvidovat v běžném úpadkovém řízení nebo řešit její krizi použitím nástrojů a výkonem pravomocí k řešení krize a přitom zachovat kontinuitu jejích zásadních funkcí, vyhnout se jakémukoli použití mimořádné veřejné finanční podpory a v co nejvyšší míře zabránit významným nepříznivým důsledkům pro finanční systém a potenciálu nepatřičného znevýhodnění dotčených zainteresovaných stran. Orgán příslušný k řešení krize v koordinaci s kolegiem k řešení krize posoudí způsobilost k řešení krize současně s vypracováním a aktualizací plánu řešení krize. Nařízení stanoví postupy pro řešení nebo odstranění překážek způsobilosti k řešení krize, jakož i konkrétní koordinační postup s kolegiem k řešení krize za účelem řešení nebo odstranění překážek způsobilosti k řešení krize s cílem dosáhnout společného rozhodnutí. Nesouhlasí-li prostá většina členů s hlasovacím právem s návrhem orgánu příslušného k řešení krize na společné rozhodnutí, může být záležitost postoupena ESMA. Na žádost orgánu příslušného k řešení krize příslušné ústřední protistrany může ESMA také pomoci kolegiu k řešení krize dosáhnout společného rozhodnutí.

d) Včasný zásah

Pro zachování finanční stability je nezbytné, aby příslušné orgány dokázaly napravit zhoršenou finanční a ekonomickou situaci ústřední protistrany dříve, než se ústřední protistrana dostane do bodu, kdy již orgány nemají jinou možnost než přistoupit k řešení krize, nebo v případě, že by ozdravná opatření mohla být škodlivá pro celkovou finanční stabilitu, nařídít ústřední protistraně, aby tato ozdravná opatření změnila. Příslušným orgánům by proto měly být poskytnuty pravomoci k včasnému zásahu, aby se zabránilo negativním dopadům na finanční stabilitu nebo na zájmy různých zainteresovaných stran, které by mohly vyplynout ze zavedení určitých opatření ústřední protistranou. Pravomoci včasného zásahu by měly být svěřeny příslušným orgánům nad rámec jejich pravomocí stanovených ve vnitrostátním právu členských států nebo podle nařízení (EU) č. 648/2012.

Pravomoci k včasnému zásahu by měly zahrnovat pravomoc omezit nebo zakázat jakékoliv výplaty odměn z kapitálu a nástrojů, s nimiž je zacházeno jako s kapitálem, včetně vyplacení dividend a zpětných odkupů ústřední protistranou, a to v co největším možném rozsahu, aniž by došlo k události selhání. Pravomoci k včasnému zásahu by měly zahrnovat pravomoc omezit, zakázat nebo zmrazit jakékoli platby pohyblivé složky odměny, jak je vymezeno v zásadách odměňování ústřední protistrany, zvláštních penzijních výhod nebo odstupného pro vrcholné vedení. V rámci pravomocí včasného zásahu a v souladu s příslušnými ustanoveními vnitrostátního práva by příslušný orgán měl mít možnost jmenovat dočasného správce, který nahradí radu a vrcholné vedení ústřední protistrany nebo s nimi dočasně spolupracuje.

Nařízení rovněž zavádí zvláštní opatření na odškodnění členů clearingového systému, pokud ústřední protistrana, která je předmětem ozdravných postupů v důsledku události jiné než selhání, uplatní ujednání a opatření ke snížení hodnoty případných zisků splatných ústřední protistranou členům clearingového systému, kteří neselhali, stanovená v jejím ozdravném plánu, a v důsledku toho se nedostane do režimu řešení krize. V tomto konkrétním případě může příslušný orgán ústřední protistrany požadovat, aby ústřední protistrana odškodnila členy clearingového systému za jejich ztrátu prostřednictvím hotovostních plateb, nebo případně může požadovat, aby ústřední protistrana vydala nástroje uznávající pohledávku z budoucích zisků ústřední protistrany. Tato možnost nahradit ztráty členům clearingového systému, kteří neselhali, se nevztahuje na jejich ztráty vyplývající ze smluvní odpovědnosti ve fázi řízení selhání nebo uplatňování ozdravných postupů. Aby byla zajištěna rovnocenná ochrana klientů těchto členů clearingového systému, nařízení stanoví, že pokud členové clearingového systému, kteří neselhali, přenesli nadměrné ztráty na své klienty, jsou povinni převést platby, které obdrželi od ústřední protistrany, na své klienty, a to v rozsahu, v němž tyto kompenzované ztráty vyplývají z pozic klientů.

e) Řešení krize

Pokud ústřední protistrana splňuje podmínky pro řešení krize, toto nařízení dá k dispozici orgánu příslušnému k řešení krize ústřední protistrany harmonizovaný soubor nástrojů a pravomocí k řešení krize. Tyto nástroje a pravomoci by měly zahrnovat pravomoc k převodu nástrojů účasti, aktiv, práv, povinností nebo závazků ústřední protistrany v krizové situaci na jiný subjekt, například jinou ústřední protistranu nebo překlenovací ústřední protistranu, pravomoc k odpisu nebo zrušení nástrojů účasti nebo pravomoc k odpisu nebo konverzi závazků ústřední protistrany v krizové situaci, pravomoc k odpisu variační marže (s omezením v případě událostí, které nejsou selháním), pravomoc vymáhat veškeré nevypořádané závazky třetích stran ve vztahu k ústřední protistraně (včetně výzev k doplnění likvidity), jak je uvedeno v provozních pravidlech ústřední protistrany, a alokace pozic, pravomoc provést omezené výzvy k doplnění likvidity pro řešení krize v případě událostí selhání i událostí, kterou nejsou selháním, pravomoc zčásti nebo zcela zrušit smlouvy ústřední protistrany, pravomoc vyměnit vedení a pravomoc uložit dočasné moratorium na úhradu pohledávek. Uplatňování nástrojů k řešení krize má podléhat společným podmínkám, cílům a obecným zásadám stanoveným v tomto nařízení. Ústřední protistrana a členové její rady a vrcholného vedení by měli za krizovou situaci ústřední protistrany nést občanskoprávní nebo trestněprávní odpovědnost podle vnitrostátního práva.

Při přijímání opatření k řešení krize by měl vzít orgán příslušný k řešení krize ústřední protistrany v úvahu opatření stanovená v plánech řešení krize vypracovaných v rámci kolegia k řešení krize a podle těchto opatření postupovat, ledaže by vyhodnotil, že účelu řešení krize bude účinněji dosaženo prostřednictvím opatření, která v plánech řešení krize stanovená nejsou. Orgán příslušný k řešení krize by měl zohlednit obecné zásady rozhodování, včetně potřeby vyvážit zájmy různých zúčastněných stran ústřední protistrany a zajistit transparentnost vůči orgánům členských států a jejich zapojení v případě, že by navrhované rozhodnutí nebo opatření mohly mít dopad na finanční stabilitu nebo fiskální zdroje. Orgán příslušný k řešení krize by měl zejména oznámit kolegiu k řešení krize plánovaná opatření k řešení krize a upřesnit, zda se tato opatření odchyľují od plánu řešení krize.

Prvořadými cíli řešení krize by mělo být zajištění kontinuity zásadních funkcí ústřední protistrany, zajištění kontinuity vazeb s jinými infrastrukturami finančního trhu, zabránění významným nepříznivým dopadům na finanční systém v Evropské unii nebo v jednom či více jejích členských státech a ochrana veřejných finančních prostředků. Zásadní funkce ústřední protistrany v krizové situaci by měly být zachovány, avšak měly by být restrukturalizovány společně s případnými změnami ve vedení, a to za použití nástrojů k řešení krize a v co největší možné míře s využitím soukromých finančních prostředků a bez spoléhání se na mimořádnou veřejnou finanční podporu.

Dotčeným akcionářům, členům clearingového systému a jiným věřitelům ústřední protistrany by neměly vzniknout ztráty větší než ty, které by jim vznikly v případě, pokud by orgán příslušný k řešení krize nepřijal opatření k řešení krize ve vztahu k ústřední protistraně a namísto toho by byli vystaveni všem uplatnitelným nevypořádaným závazkům v souladu s pravidly ústřední protistrany při selhání nebo jinými smluvními ujednáními v jejich provozních předpisech a ústřední protistrana by se likvidovala v běžném úpadkovém řízení (zásada, že se žádný věřitel nesmí dostat do méně výhodného postavení, než do jakého by se dostal při běžném úpadkovém řízení). Pro účely posouzení souladu s touto zásadou by měly být stanoveny jasné povinnosti ohledně ocenění aktiv a závazků ústřední protistrany, jakož i ohledně ocenění zacházení, jehož by se akcionářům, členům clearingového systému a jiným věřitelům dostalo, pokud by orgán příslušný k řešení krize nepřijal opatření k řešení krize. V tomto nařízení se uznává, že opatření týkající se ozdravných postupů a řešení krize mohou nepřímo ovlivnit klienty a nepřímé klienty, kteří nejsou věřiteli ústřední protistrany, pokud by v rámci platných smluvních ujednání byly na tyto klienty a nepřímé klienty přeneseny náklady na ozdravné postupy a řešení krize. Dopad scénáře ozdravných postupů a řešení krize ústřední protistrany na klienty a nepřímé klienty se proto řeší prostřednictvím stejných smluvních ujednání. Toto nařízení upřesňuje, že v případě, že smluvní ujednání umožňují členům clearingového systému přenést na své klienty nepříznivé důsledky uplatnění nástrojů k řešení krize, zahrnují tato smluvní ujednání na rovnocenném a přiměřeném základě rovněž právo klientů na případnou náhradu škody, kterou členové clearingového systému obdrží od ústřední protistrany na základě uvedené zásady, že se žádný věřitel nesmí dostat do méně výhodného postavení, než do jakého by se dostal při běžném úpadkovém řízení, pokud právo na tuto kompenzaci vyplývá z pozic klientů. Tato ustanovení se vztahují rovněž na smluvní ujednání klientů a nepřímých klientů, kteří svým klientům nabízejí nepřímé clearingové služby.

Po zahájení řešení krize ústřední protistrany by orgán příslušný k řešení krize měl vymáhat veškeré nevypořádané smluvní závazky stanovené v provozních předpisech ústřední protistrany, včetně zbývajících ozdravných opatření, s výjimkou případů, kdy je výkon jiné pravomoci nebo nástroje k řešení krize vhodnější, aby se včas zmírnily nežádoucí dopady na finanční stabilitu nebo se zabezpečily zásadní funkce ústřední protistrany. Nejsou-li tyto nástroje dostačující, mají orgány příslušné k řešení krize pravomoc odepsat nezajištěný dluh a závazky v souladu s pořadím podle použitelného vnitrostátního insolvenčního práva a použít nástroje pro alokaci ztrát, a to v nezbytné míře, aniž by byla ohrožena širší finanční stabilita. Dostupné ozdravné nástroje a nástroje k řešení krize, zejména nástroj odpisu, by měly být použity v co největší míře před poskytnutím jakékoli kapitálové injekce veřejného sektoru nebo odpovídající mimořádné veřejné finanční podpory ústřední protistraně nebo současně s nimi. Využití mimořádné veřejné finanční podpory k pomoci v rámci řešení krize institucí v krizové situaci má být krajní možností, podpora má být časově omezená a v souladu s příslušnými ustanoveními o státní podpoře.

Orgány příslušné k řešení krize by měly rovněž zajistit, aby byly náklady na řešení krize ústřední protistrany omezeny na minimum a aby se s věřiteli stejné třídy zacházelo spravedlivým způsobem. Orgán příslušný k řešení krize by měl mít možnost přijmout opatření k řešení krize, které se odchyluje od zásady rovného zacházení s věřiteli, je-li to ve veřejném zájmu odůvodněné k dosažení účelu řešení krize a úměrné danému riziku. Pokud orgán příslušný k řešení krize takové opatření použije, nemělo by nikoho diskriminovat na základě státní příslušnosti.

Jestliže byly nástroje k řešení krize využity k převodu zásadních funkcí či životaschopné činnosti ústřední protistrany na zdravý subjekt, jako je kupující ze soukromého sektoru nebo překlenovací ústřední protistrana, měla by být zbývajících část ústřední protistrany zlikvidována v přiměřené lhůtě s ohledem na nutnost toho, aby ústřední protistrana v krizové situaci poskytla služby nebo podporu tak, aby kupující či překlenovací ústřední protistrana mohli provozovat činnosti či poskytovat služby, které na ně v důsledku daného převodu přešly. Nástroj převodu činnosti by měl umožnit orgánům prodat ústřední protistranu nebo části její činnosti jednomu či více kupujícím bez svolení akcionářů. Při použití nástroje převodu činnosti by příslušné orgány měly provést kroky k uvedení ústřední protistrany nebo části jejích činností na trh v otevřeném, transparentním a nediskriminačním procesu a usilovat o dosažení co nejvyšší prodejní ceny. Veškeré čisté výnosy z převodu aktiv nebo závazků ústřední protistrany v režimu řešení krize při použití nástroje převodu činnosti by měly být využity ve prospěch subjektu, který zůstane v likvidačním řízení.

Rámec řešení krize by měl zahrnovat procesní požadavky, jimiž se zajistí, že se opatření k řešení krize řádně oznámí a zveřejní. Avšak vzhledem k tomu, že informace získané orgány příslušnými k řešení a jejich odbornými poradci během procesu řešení krize budou nejspíše citlivé, měl by se na ně předtím, než se rozhodnutí o řešení krize zveřejní, vztahovat účinný režim důvěrnosti.

Opatření k řešení krize přijatá vnitrostátními orgány příslušnými k řešení krize by mohla vyžadovat ekonomická hodnocení a velký prostor pro rozhodování na základě vlastního uvážení. Je proto důležité zajistit, aby tato ekonomická hodnocení prováděná vnitrostátními orgány příslušnými k řešení krize byla použita vnitrostátními soudy jako základ při přezkumu těchto opatření, což vnitrostátním soudům nebrání ověřovat věcnou správnost, spolehlivost a logičnost důkazů, o něž se orgán příslušný k řešení krize opírá, to, zda důkazy obsahují všechny relevantní informace, které je třeba zohlednit pro posouzení komplexní situace, a to, zda mohou být podkladem pro závěry z nich vyvozené. Rovněž vzhledem k tomu, že odklad účinnosti jakéhokoli rozhodnutí orgánů příslušných k řešení krize by mohl bránit kontinuitě zásadních funkcí, je nezbytné stanovit, že by podání jakéhokoli návrhu na soudní přezkum nemělo mít automatický odkladný účinek na napadené rozhodnutí a že by rozhodnutí orgánu příslušného k řešení krize mělo být okamžitě vykonatelné. Aby se zamezilo sporům o příslušnost, je rovněž v zájmu účinného řešení krize, aby nebyla vůči ústřední protistraně v krizové situaci zahajována žádná běžná úpadková řízení či aby se v nich nepokračovalo, zatímco orgán příslušný k řešení krize vykonává své pravomoci k řešení krize nebo používá nástroje k řešení krize, pokud se tak neděje z podnětu nebo se souhlasem orgánu příslušného k řešení krize.

f) Vztahy se třetími zeměmi

Ústřední protistrany z Evropské unie poskytují služby členům clearingového systému a jejich klientům nacházejícím se ve třetích zemích a ústřední protistrany ze třetích zemí poskytují služby členům clearingového systému a jejich klientům nacházejícím se v Evropské unii. Účinné řešení krize mezinárodně působících ústředních protistran vyžaduje spolupráci mezi členskými státy a orgány třetích zemí. K tomuto účelu by měl ESMA poskytnout návod ohledně příslušného obsahu dohod o spolupráci, které budou uzavřena s orgány třetích zemí.

Tyto dohody o spolupráci by měly zajistit efektivní plánování, rozhodování a koordinaci ve vztahu k mezinárodně aktivním ústředním protistranám. Vnitrostátní orgány příslušné k řešení krize by měly uznat a vynucovat postupy řešení krize třetích zemí za okolností předpokládaných v tomto nařízení. Spolupráce by rovněž měla probíhat v souvislosti s dceřinými podniky ústředních protistran z Unie či třetích zemí a jejich členy clearingového systému a jejich klienty.

g) Správní opatření a sankce

Aby bylo zajištěno důsledné uplatňování správních sankcí za porušení tohoto nařízení napříč členskými státy, stanovuje toto nařízení seznam hlavních správních sankcí a jiných správních opatření, jež mají mít orgány příslušné k řešení krize a příslušné orgány k dispozici, a dále pravomoc ukládat tyto správní sankce a jiná správní opatření všem fyzickým a právnickým osobám odpovědným za porušení předpisů, seznam základních kritérií pro stanovení úrovně a typu těchto správních sankcí a jiných správních opatření a výši správních peněžitých sankcí. Správní sankce a jiná správní opatření by měly zohlednit takové faktory, jako je jakýkoli zjištěný finanční prospěch vyplývající z porušení předpisů, závažnost a doba trvání porušení předpisů, jakékoli přitěžující nebo polehčující okolnosti, potřeba správních pokut, které mají mít odrazující účinek. Případně by měly zahrnovat zmírnění sankce v případě spolupráce s orgánem příslušným k řešení krize nebo příslušným orgánem.

h) Změna nařízení (EU) č. 1095/2010

Nařízení (EU) č. 1095/2010 bylo změněno s cílem zahrnout orgány příslušné k řešení krize ústředních protistran do definice „příslušných orgánů“ a aby bylo možné, aby byl člen rady orgánů dohledu ESMA případně doprovázen zástupcem orgánu příslušného k řešení krize ze svého členského státu.

i) Změna nařízení (EU) č. 648/2012 a nařízení (EU) 2015/2365

Nařízení (EU) č. 648/2012 bylo změněno s cílem zmocnit Komisi k pozastavení povinnosti clearingů na základě žádosti orgánu příslušného k řešení krize ústřední protistrany v režimu řešení krize nebo jejího příslušného orgánu, z podnětu těchto orgánů nebo na žádost příslušného orgánu odpovědného za dohled nad členem clearingového systému ústřední protistrany v režimu řešení krize a na základě nezávazného stanoviska ESMA. Rozhodnutí o pozastavení povinnosti clearingů se přijme pouze tehdy, je-li to nezbytné pro zachování finanční stability a důvěry na trhu.

Pozastavení je dočasné, ale lze jej prodloužit. K zajištění řádného provádění reformy referenčních úrokových sazeb organizované Radou pro finanční stabilitu bylo rovněž nezbytné změnit nařízení (EU) č. 648/2012, aby byly účastníkům trhu poskytnuty jasné informace o tom, že transakce, jež byly uzavřeny nebo byly obnoveny před nabytím účinnosti požadavků na clearing nebo maržových požadavků pro transakce s OTC deriváty, jež odkazují na referenční úrokové sazby (dále jen „starší obchody“), nebudou podléhat těmto požadavkům, pokud jsou obnoveny pouze pro účely provedení reformy referenčních úrokových sazeb nebo pro přípravu na provedení této reformy.

Ustanovení čl. 24a odst. 7 písm. b) nařízení (EU) č. 648/2012 bylo změněno s cílem zajistit, aby se při posuzování odolnosti ústředních protistran vůči nepříznivému tržnímu vývoji v celé Evropské unii případně zohlednil souhrnný dopad opatření o ozdravných postupech a řešení krize ústředních protistran na finanční stabilitu v Evropské unii. Podobně byla role výboru pro rizika ústřední protistrany, jak je stanovena v článku 28 nařízení (EU) č. 648/2012, posílena tak, aby dále podporovala ústřední protistranu v obezřetném řízení jejich rizik a zlepšení její odolnosti. Byly rovněž provedeny další změny s cílem zajistit, aby ústřední protistrany informovaly své příslušné orgány v případě významného negativního vývoje rizikového profilu kteréhokoli člena clearingového systému ústřední protistrany, a zvýšit transparentnost mezi členy clearingového systému ústřední protistrany a jejich klienty, pokud jde o potenciální ztráty nebo jiné náklady, které mohou nést v důsledku uplatnění postupů řízení selhání a ujednání o alokaci ztrát a pozic podle provozních pravidel ústřední protistrany.

V zájmu posílení pobídek k obezřetnému řízení rizik může příslušný orgán v případě významné události, která není selháním, požadovat, aby se ústřední protistrana zdržela vyplácení dividend, zpětného odkupu kmenových akcií nebo zavedení povinnosti vyplácet pohyblivé složky odměny, zvláštní penzijní výhody nebo odstupné vrcholnému vedení.

A konečně, orgány ústředních protistran příslušné k řešení krize by rovněž měly mít přístup ke všem potřebným informacím v registrech obchodních údajů. Proto bylo odpovídajícím způsobem změněno nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a také nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2365.

j) Změny směrnice 2002/47/ES, směrnice 2017/1132, směrnice 2004/25/ES, směrnice 2007/36/ES, směrnice 2014/59/EU a nařízení (EU) č. 806/2014

V zájmu účinného řešení krizí ústředních protistran je nezbytné zajistit, aby se ochranná opatření stanovená ve směrnici 2002/47/ES nevztahovala na jakékoli omezení vymáhání dohody o finančním zajištění nebo na účinnost dohody o finančním zajištění s poskytnutím jistoty nebo na jakémkoliv závěrečné vypořádání či ustanovení o vzájemném započtení podle tohoto nařízení.

Směrnice 2017/1132, 2004/25/ES a 2007/36/ES obsahují pravidla na ochranu akcionářů a věřitelů ústředních protistran v působnosti uvedených směrnic. V situaci, kdy orgány příslušné k řešení krize potřebují jednat rychle na základě tohoto nařízení, by uvedená pravidla mohla bránit přijetí účinných opatření k řešení krize, použití nástrojů k řešení krize a výkonu pravomocí orgány příslušnými k řešení krize. Odchytky podle směrnice 2014/59/EU jsou proto rozšířeny také na akty přijaté v souladu s tímto nařízením.

Aby se zabránilo zdvojení požadavků, jsou směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 pozměněny tak, aby byly z jejich působnosti vyloučeny ty subjekty, které mají rovněž povolení v souladu s nařízením (EU) č. 648/2012.

k) Změna nařízení (EU) č. 600/2014

V čl. 54 odst. 2 nařízení (EU) č. 600/2014 bylo stanoveno přechodné období, během něhož se článek 35 nebo 36 tohoto nařízení nevztahoval na ústřední protistrany nebo obchodní systémy, které ve vztahu k derivátům obchodovaným v obchodním systému požádaly svůj příslušný orgán o využití přechodných opatření. Přechodné období, během něhož mohl obchodní systém nebo ústřední protistrana získat výjimku od svého vnitrostátního příslušného orgánu, skončilo dne 3. července 2020. V důsledku krize COVID-19 se tímto nařízením odkládá datum použitelnosti nového režimu otevřeného přístupu pro obchodní systémy a ústřední protistrany nabízející obchodní a clearingové služby ve vztahu k derivátům obchodovaným v obchodních systémech o jeden rok, tedy na 3. července 2021.

IV. ZÁVĚR

Postoj Rady v prvním čtení odráží kompromisní dohodu, které bylo při jednáních mezi Radou a Evropským parlamentem za podpory Komise dosaženo.

Rada se domnívá, že její postoj v prvním čtení představuje vyvážený balíček a že pokud její postoj schválí Evropský parlament, nařízení o ozdravných postupech a řešení krize ústředních protistran zajistí, aby ústřední protistrany i vnitrostátní orgány v EU měly prostředky k rozhodnému jednání v případech, kdy ústřední protistrana čelí vážným problémům nebo krizové situaci, a že přispěje k vytvoření unie kapitálových trhů.